

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2020-10-26

Diarienummer:
UBN-2020-07938

Handläggare:
Sophie Boekhout

Jämställdhetsredovisning 2020

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** lägga redovisningen till handlingarna.

Ärendet

Pojkar med utländsk bakgrund har sämre kunskapsresultat och upplever sig mindre trygga och sedda i skolan enligt enkätresultat, medan flickor med utländsk bakgrund har bättre kunskapsresultat och positivare enkätresultat där de upplever sig mer sedda än flickor med svensk bakgrund.

För elever med stort resursbehov gäller att det är betydligt fler pojkar som har resursbehov än flickor samt att pojkar också tilldelas mer av de resurser som finns för detta.

När det gäller skolnärvaro har pojkar hittills varit överrepresenterade bland de elevärenden som närvarokoordinatorerna har arbetat med, men i år har lika många ansökningar tillkommit för pojkar och för flickor.

Bakgrund

Enligt nämndens verksamhetsplan ska den redovisning om jämställdhet som gjordes i nämnden oktober 2019 följas upp med en ny jämförelse samtidigt med kvalitetsredovisningen i november 2020. Fokus för redovisningen är kunskapsresultat, elever med stora stödbehov och skolnärvaro.

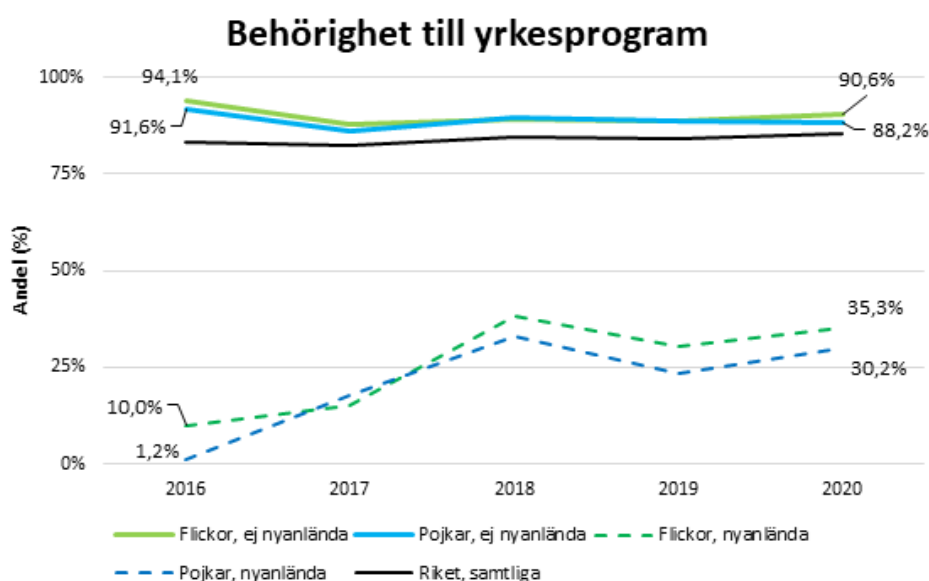
Föredragning

Statistik har under lång tid visat att medan flickor presterar bättre än pojkar i skolan, så upplever flickor psykisk ohälsa och stress i större utsträckning än pojkar. I Uppsala går stora resurser i form av stödinsatser till pojkarna, både på grund av att pojkar har ett större behov av särskilt stöd, men också då sådant som utåtagerande beteendeproblem är vanligare hos pojkar.

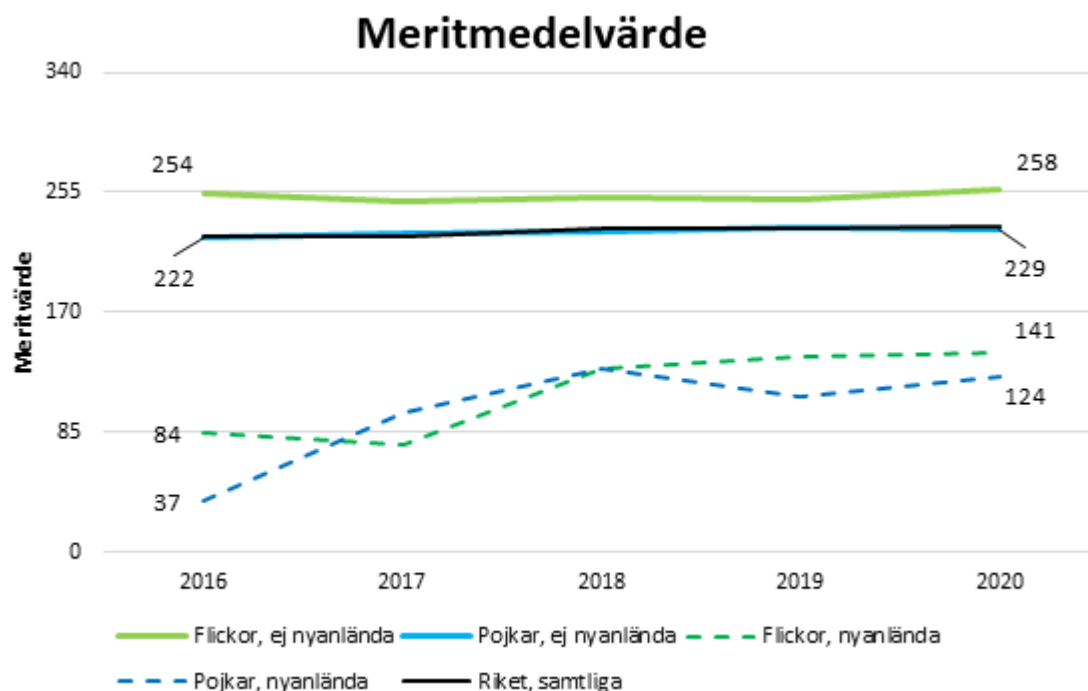
Enligt en avhandling från 2017 (M. Wilhsson, Skolverket) upplever flickor det som särskilt viktigt att få goda studieresultat, medan pojkar i högre utsträckning ser det som viktigt att lyckas i fritidsaktiviteterna för att nå framgång.

Kunskapsresultat

Trenden att flickornas och pojkarnas resultat närmar sig varandras fortsätter. Flickornas behörighet till gymnasiet ligger fortsatt på hög nivå och gapet mellan pojkar och flickor har minskat. Det gap som vi ser 2016 - 2018 kan förklaras av att en stor grupp pojkar i högstadietålder kom som nyanlända till Uppsala kommun 2015 - 2016.

Också resultaten för meritmedelvärden nedan visar att flickorna presterar bättre i skolan och i diagrammet syns också att nyanlända flickor visar en stadigt uppåtgående kurva vad gäller skolresultaten.

Flickor presterar alltså fortsatt bättre än pojkar, nyanlända flickor presterar bättre än nyanlända pojkar. I elevenkäten från våren 2020¹ framkommer att flickor födda utomlands känner sig mer lyssnade på av lärarna i skolan än flickor födda i Sverige. För pojkar födda utomlands är det tvärtom. De känner sig mindre lyssnade på än pojkarna födda i Sverige. När det kommer till trygghet i skolan känner sig flickorna tryggast, medan pojkar och särskilt pojkar födda utomlands känner en lägre trygghet.

Ur ett jämställdhetsperspektiv kan vi alltså se att pojkar med utländsk bakgrund klarar sig sämre och upplever sig mindre trygga och sedda i skolan, medan flickor med utländsk bakgrund har mer positiva resultat och upplever sig mer sedda än flickor med svensk bakgrund. En tolkning av detta skulle kunna vara att integrationsfrågor relaterade till skolan också är nära förknippade med frågor om jämställdhet. Pojkarnas resultat är lägre än flickornas, trots de system som ska kompensera för detta, såsom strukturersättning och särskilt stöd.

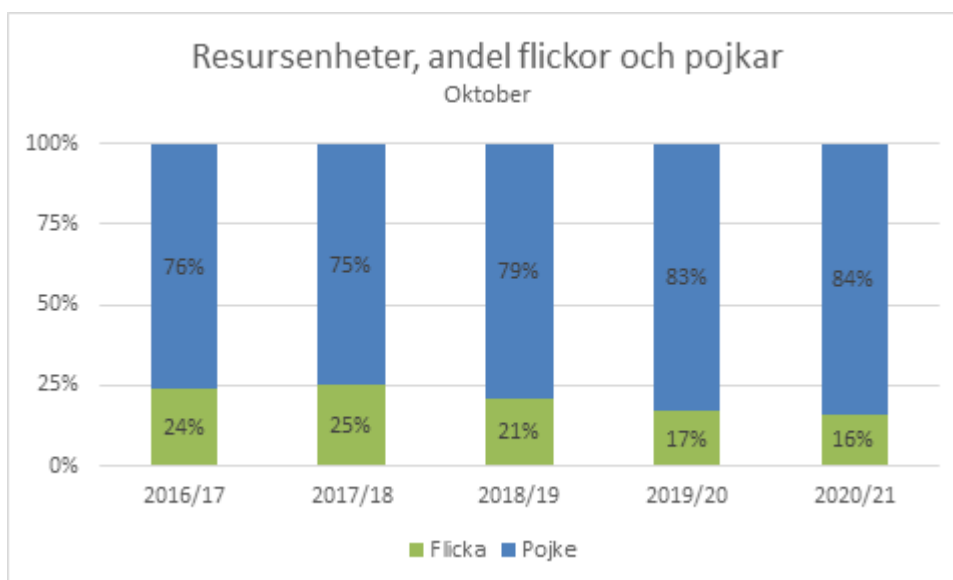
Elever med stort resursbehov

För elever med stort resursbehov gäller att det är betydligt fler pojkar som har resursbehov än flickor samt att pojkar också tilldelas mer av de resurser som finns för detta. Strukturersättningen beräknas med olika parametrar, där en stor andel pojkar genererar en högre ersättning till skolorna. De kommunala rektorerna bedömde i en uppföljning från 2017 att två tredjedelar av de totala resurserna från strukturersättningen hade fördelats till pojkar och en tredjedel till flickor. I skolor med låg strukturersättning var fördelningen till flickor lägst.

¹ Andel positiva svar på påståendet "Lärarna lyssnar på mig" i elevenkäten 2020 för både gymnasieskolan och grundskolans elever.

I ansökningarna om tilläggsbelopp för läsåret 2020/2021 rörde över två tredjedelar av de inkomna ansökningarna pojkar. Av det beviljade antalet timmar så fick flickor ca 1 300 timmar medan pojkarna fick nästan 3 000 timmar.

I de kommunala särskilda undervisningsgrupperna, så kallade resursenheter, är också en övervägande del, 84 procent, av eleverna pojkar. Trenden är dessutom att andelen pojkar ökat de senaste åren.

Flickors dolda behov

I en antologi från Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) framgår att SPSM under en längre tid uppmärksammat ett ökat behov av stödinsatser riktade till pojkar². Störst skillnad mellan flickor och pojkar fanns i gruppen elever med någon form av neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (npf) där flickor under 2015 fick en fjärdedel av stödinsatserna i jämförelse med pojkarna. SPSM har i en undersökning sett att "diagnoskriterierna till stor del är baserad på forskning om pojkars beteenden vid adhd". Det utåtagerande beteendet som ofta förknippas med adhd kommer inte till uttryck lika mycket hos flickor. Flickornas sätt att uttrycka svårigheter kan istället vara det motsatta, att de döljer sina svårigheter och vänder dem inåt mot sig själva³. Om skolan inte ser att flickors skolsvårigheter kan ha att göra med en bakomliggande funktionsnedsättning så får detta, så riskerar skolan att sätta in fel åtgärder för eleven eller att de upptäcks för sent. Här är skolans samarbete med hemmet viktigt då flickornas skolrelaterade behov relaterade till adhd kan visa sig tidigare i hemmet än i skolan⁴.

Skolnärvaro

När det gäller skolfrånvaron är det något fler pojkar än flickor i grundskolan som har en frånvaro över 30 procent. Perioden 17 augusti till 23 september har 707 pojkar och 584 flickor mer än 30 procents frånvaro. Skolorna har planer för att upptäcka problematisk frånvaro i ett tidigt skede, och ska när detta upptäcks, utreda orsakerna

² Genus och specialpedagogik – praktisknära perspektiv (Vetenskaplig antologi), Specialpedagogiska skolmyndigheten, 2017, s. 17

³ *Ibid*, s.19

⁴ *Ibid*, s.30

och sätta in åtgärder för att förebygga frånvaron. I vissa fall, när skolan inte lyckats med sina åtgärder kan de ansöka om hjälp från kommunens skolkoordinatorer för ökad skolnärvaro.

Hittills har pojkar varit överrepresenterade bland de elevärenden som koordinatorerna har arbetat med, men i år har 27 nya ansökningar tillkommit för pojkar och 26 för flickor. På grund av att det tidigare varit framför allt pojkar som fått stöd i projektet, trots att det åtminstone 2019 var lika många flickor som pojkar med hög frånvaro, har koordinatorerna fått ett jämställdhetsuppdrag att säkerställa att flickor ges ett likvärdigt stöd för att återgå till skolan. Koordinatorerna har tagit fram och i vissa fall påbörjat åtgärder för att tillgodose uppdraget.

Konsekvenser för barn/elever

Att synliggöra skillnader mellan pojkar och flickor i skolan ökar möjligheterna att nå ökad jämställdhet vilket gynnar barn/elever.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet

Konsekvenser för näringslivet

Inte aktuellt i ärendet

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2020-10-26

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör